

onTrain

Formarea online, comoara din ea

B. Formarea online

1. Învățarea pe tot parcursul vieții

www.ontrain.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sprijinul Comisiei Europene pentru producerea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare care ar putea fi făcută informațiilor conținute în aceasta. Referință proiect: 2018-1-ES01-KA204-050702

Cuprins

 Cuprins	2
Să începem	3
Ce învăț aici și de ce?	3
Ce conținut voi găsi aici?	3
Învățarea pe tot parcursul vieții: o cronologie	3
De ce este importantă învățarea pe tot parcursul vieții	5
Învățare continuă și competențele digitale	6
Exemplu	7
Exerciții	7
Exercițiul 1: Recunoașterea învățării pe tot parcursul vieții	8
Exercițiul 2: Scara de învățare	8
Rezumat	8
Bibliografie	8

Să începem

Dacă citiți acest ghid, ca profesor, formator, tutor sau doar ca cetățean activ, puneți în practică o activitate de învățare pe tot parcursul vieții! Învățarea pe tot parcursul vieții este orice activitate întreprinsă de oameni într-un mod formal, non-formal, informal, în diferite etape ale vieții lor, cu scopul de a își îmbunătăți cunoștințele, abilitățile și competențele, dintr-o perspectivă personală, civică, socială și a ocupării forței de muncă și presupune învățarea de la vârsta preșcolară până la pensionare. Conform Rezoluției Comisiei Uniunii Europene privind o agendă europeană reînnoită pentru învățarea adulților 2011 / c 372/01 publicată în decembrie 2011¹, „Învățarea adulților este o componentă vitală a învățării pe tot parcursul vieții, acoperind întreaga gamă de activități de învățare formale, non-formale și informale, generale și profesionale, întreprinse de adulți după terminarea educației și formării inițiale” pentru a-și îmbunătăți periodic abilitățile și competențele personale și profesionale.

Ce învăț aici și de ce?

În acest capitol, veți afla mai multe despre conceptul de învățare pe tot parcursul vieții prin intermediul unor politici implementate la nivel european și, de asemenea, veți afla de ce competențele digitale sunt un factor cheie în învățarea pe tot parcursul vieții. Aceste două elemente, învățarea continuă și competențele digitale, pe lângă faptul că sunt punctele centrale în cadrul proiectului OnTrain, sunt acum legate indisolubil și au un impact puternic asupra activităților personale și profesionale ale tuturor.

Ce conținut voi găsi aici?

În acest capitol, veți găsi o scurtă descriere a conceptului de învățare pe tot parcursul vieții, câteva informații despre acțiunile cheie implementate la nivel european pentru diseminarea conceptului, o reflecție asupra importanței învățării pe tot parcursul vieții și a competențelor digitale. Practic, veți înțelege modul în care digitalizarea afectează viața de zi cu zi a fiecăruia dintre noi, tineri și bătrâni, și cum să îi învățați pe cursanți să recunoască rolul important al învățării pe tot parcursul vieții.

Învățarea pe tot parcursul vieții: o cronologie

Conceptul de învățare pe tot parcursul vieții a apărut în 1995 odată cu Cartea albă a Comisiei Europene „Predarea modalității de a învăța: către o societate cognitivă”². Definește cele 5 obiective ale societății cognitive:

1. Comunicare școală-afaceri
2. Încurajarea competențelor digitale
3. Predarea a 3 limbi (inclusiv limba maternă)

¹ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0001:0006:EN:PDF>

² https://europa.eu/documents/comm/white_papers/pdf/com95_590_en.pdf

4. Lupta împotriva excluderii
5. Mai multă investiție în formarea profesorilor

Comisia Europeană a invitat statele membre să studieze căile modulare pentru învățarea compensatorie, pentru a umple „găurile” din educația școlară din cauza abandonului sau a deficiențelor legate de școală, incluzând și centrele de educație pentru adulți.

În 1997, Tratatul de la Amsterdam (articolele 149 - 150)³ a definit competențele minime de bază pentru a beneficia de „cetățenie activă”. Cetățenia activă este definită ca abilitatea de a exercita drepturile și obligațiile cetățeanului european și de a accesa toate oportunitățile comune. Competențele de bază includ abilități transversale, care sunt definite și ca „abilități sociale (soft)” (rezolvarea problemelor, munca în echipă etc.).

În martie 2000, Consiliul European de la Lisabona a definit obiectivul strategic al Europei⁴: până în 2010, trebuie să fie cea mai dinamică economie din lume bazată pe cunoaștere, pentru a putea concura cu marile puteri economice, pentru a realiza o creștere economică sustenabilă și o coeziune socială mai mare. Globalizarea, extinderea iminentă și provocările unei economii bazate pe cunoaștere au necesitat o strategie pentru a crea infrastructura, promovarea inovației și a reformei economice și pentru a moderniza sistemele de învățământ. Pentru a promova învățarea pe tot parcursul vieții, au fost stabilite 4 obiective politice transversale:

1. Dezvoltarea cadrului național referitor la gradele și calificările acordate la toate nivelurile.
2. Implementarea măsurilor pentru evaluarea și validarea învățării non-formale și informale
3. Crearea unor sisteme de îndrumare pentru a promova învățarea pe tot parcursul vieții
4. Implementarea inițiativelor de promovare a mobilității transnaționale

Pentru a aprofunda problemele de la Lisabona, Comisia Europeană a propus tuturor statelor membre Memorandumul privind învățarea continuă⁵, unde poate fi găsită următoarea definiție operațională:

” Învățarea pe tot parcursul vieții include „toate activitățile de învățare desfășurate în mod continuu, cu scopul de a îmbunătăți cunoștințele, abilitățile, competențele”. Politica de promovare a învățării pe tot parcursul vieții se bazează pe conștientizarea instituțiilor că una dintre sarcinile lor este de a facilita accesul cetățenilor de toate vârstele, sfere sociale sau medii profesionale pentru a se forma, învăța și crește atât uman cât și profesional, pe tot parcursul vieții.

În perioada 2007-2013, Programul de învățare continuă (PIC)⁶, a fost instituit ca instrument de finanțare al Comisiei Europene pentru a atinge obiectivele în domeniile educației și formării, destinat preluării și integrării diferitelor programe comunitare care, în aceste domenii, au fost

³ <https://www.europarl.europa.eu/topics/treaty/pdf/amst-en.pdf>

⁴ <https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Profiles/Pages/TheLisbonStrategyinshort.aspx>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:c11047&from=EN>

⁶ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/sites/erasmusplus/files/lifelong-learning-programme-factsheet_en.pdf

operaționale în perioada 2000- 2006, și anume e-Learning, Leonardo da Vinci pentru educație și formare profesională și Socrates (Comenius pentru formare școlară, Erasmus pentru formare universitară, Grundtvig pentru învățare continuă). Obiectivul de a contribui, prin învățarea continuă, la crearea unei societăți avansate bazate pe cunoaștere, capabilă de dezvoltare economică durabilă și o mai mare coeziune socială în cadrul UE, trebuie continuat, conform Programului de Învățare Continuă, prin următoarele acțiuni:

1. acțiuni în sprijinul schimburilor reciproce de persoane ,
2. schimburi între instituții,
3. colaborare între țări,
4. încurajarea unei participări mai mari a oamenilor de toate vârstele la învățarea pe tot parcursul vieții, inclusiv a celor cu nevoi speciale sau din grupuri defavorizate.

În martie 2010, Comisia Europeană a prezentat noua strategie Europa 2020⁷, dezvoltată cu scopul de a facilita ieșirea din criza economică și de a contura un model de dezvoltare care să răspundă în mod adecvat provocărilor deceniului 2010-2020.

Adoptată de Consiliu în iunie 2010, agenda 2020 stabilește trei priorități majore strâns legate între ele care trebuie puse în aplicare prin acțiuni concrete la nivel european și național pentru a asigura dezvoltarea:

1. Inteligent, capabil să investească în educație, cercetare și inovare;
2. Durabilă, atentă la politicile energetice și schimbările climatice;
3. Incluzivă, gata să promoveze coeziunea socială și teritorială și să îmbunătățească piața muncii.

Europa anului 2020 are o continuitate puternică a politicilor și obiectivelor stabilite în anul 2010 prin Strategia de la Lisabona, reînnoind accentul pe cele trei obiective principale ale planificării anterioare: creșterea competitivității, creșterea ocupării forței de muncă și a calității pieței muncii, promovând dezvoltarea societății prin consolidarea cercetării, educației și inovării.

Programul Erasmus +⁸, programul de finanțare al Comisiei Europene pentru perioada 2014-2020, își propune să contribuie la strategia Europa 2020 pentru dezvoltare, locuri de muncă, echitate socială și incluziune, precum și la obiectivele stabilite în cadrul strategic al UE pentru educație și formare. Una dintre temele specifice abordate de program este promovarea educației adulților, în special în ceea ce privește noile abilități și competențe cerute de piața muncii.

De ce este importantă învățarea pe tot parcursul vieții

Scopul învățării pe tot parcursul vieții este să permită fiecărui individ să răspundă eficient la noile nevoi, schimbări și provocări care vor apărea în timpul vieții tuturor. Aceste nevoi pot fi

⁷ <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

⁸ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/node_en

personale, sociale și profesionale. Cunoștințele pot fi dobândite și abilitățile dezvoltate oriunde și oricând: acest lucru înseamnă că învățarea este inevitabilă. Cu toate acestea, învățarea pe tot parcursul vieții înseamnă crearea și menținerea unei atitudini pozitive față de învățare atât pentru dezvoltarea personală, cât și profesională. Învățarea pe tot parcursul vieții ne poate ajuta să înțelegem mai bine lumea din jurul nostru, ne poate oferi mai multe oportunități și ne poate îmbunătăți calitatea vieții.

Gândiți-vă la răspândirea computerelor și a internetului în ultimii 20-30 de ani: fiecare sarcină a trebuit să fie actualizată și adaptată la utilizarea noilor dispozitive și la noi modalități de lucru complet diferite de cele dinainte și cu rate de actualizare mult mai rapide.

Dar ce conținut ar trebui să inspire învățarea pe tot parcursul vieții ca „bază comună”? Un document de referință este Recomandarea Parlamentului și a Consiliului European din 18 decembrie 2006⁹ unde se analizează competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții, identificând 8 competențe cheie:

- Comunicarea în limba maternă;
- Comunicarea în limbi străine;
- Competențe matematice și competențe de bază în știință și tehnologie;
- Competențe digitale;
- Învățarea modalității de a învăța;
- Competențe sociale și civice;
- Simțul inițiativei și antreprenoriatului;
- Conștientizarea și exprimarea culturală¹⁰.

Învățare continuă și competențele digitale

Conform recomandărilor Consiliului¹¹ „Competențele digitale implică utilizarea cu încredere și responsabilitate a tehnologiilor digitale în învățare, la locul de muncă și pentru participarea în societate. Include cunoștințe de informare și date, comunicare și colaborare, cunoștințe media, crearea de conținut digital (inclusiv programare), siguranță (inclusiv bunăstarea digitală și competențe legate de securitatea cibernetică), întrebări legate de proprietatea intelectuală, rezolvarea problemelor și gândirea critică ”.

Prin urmare, ar trebui să putem folosi toți tehnologiile digitale „pentru a ne sprijini cetățenia activă și incluziunea socială, colaborarea cu ceilalți și creativitatea către obiective personale, sociale sau comerciale. Abilitățile includ capacitatea de a utiliza, accesa, filtra, evalua, crea, programa și partaja conținut digital ”.

Competențele digitale joacă un rol preliminar, fundamental și strategic pentru toate celelalte competențe: datorită acestor competențe va fi mai ușor să vă îmbunătățiți competențele

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF>

¹⁰ La 22 mai 2018 (2018 / C 189/01) Consiliul a actualizat definițiile competențelor cheie: Competență de alfabetizare, Competență multilingvă, Competență matematică și competențe în știință, tehnologie și inginerie, Competență digitală, Personal, social și învățarea de a învăța competență, Competență cetățenească, Competență antreprenorială, Competență culturală de conștientizare și exprimare.

¹¹ A se vedea Recomandările din 2006 menționate mai sus

lingvistice, expresive și comunicative și să vă găsiți propria metodă de studiu și cercetare. Este adesea considerat în mod eronat că generațiile mai în vârstă au nevoie de mai mult sprijin în dezvoltarea abilităților digitale. Trebuie să dispăm acest clișeu: mulți nativi digitali, în ciuda aptitudinii lor naturale de a se raporta la instrumentele digitale, ignoră multe dintre abilitățile digitale, cum ar fi cele privind securitatea online. Competențele digitale și învățarea pe tot parcursul vieții sunt ambele fețe ale aceleiași monede, pentru fiecare persoană care dorește să se dezvolte constant ca cetățean activ.

Formatorii ar trebui să folosească TIC atât ca resursă, cât și ca instrument în procesul de învățare, având în vedere că, așa cum se spune în unitatea 1 "Introducere în învățarea electronică" învățarea online utilizează tehnologiile multimedia și Internetul pentru a îmbunătăți calitatea învățării prin facilitarea accesului la resurse și servicii, precum și colaborarea la distanță.

Exemplu

În ultimii ani, în paralel cu răspândirea smartphone-urilor și a altor dispozitive portabile, au fost dezvoltate noi tehnologii și aplicații care nu mai necesită învățarea abilităților TIC de bază. Accentul s-a schimbat de la dobândirea abilităților digitale pentru utilizarea tehnologiei la dobândirea abilităților de utilizare și folosirea serviciilor oferite de tehnologie (de exemplu: pentru administrația publică și servicii). Exemple de folosire zilnică a tehnologiei unde sunt necesare competențele obținute în cadrul procesului de învățare continuă sunt:

- citirea ziarelor online
- homebanking
- cumpărături online

Acestea sunt doar trei dintre numeroasele exemple ale modului în care tehnologia a afectat modul nostru de a face lucrurile, făcând posibilă utilizarea simplă a unui dispozitiv electronic pentru activități care în trecut necesitau o abordare diferită. Dar acest nou mod are nevoie de o învățare permanentă.

Exerciții

Am putea susține cu ușurință că viața de zi cu zi este cea mai bună cale pentru învățare continuă. Nu trebuie doar să ne gândim la școală sau la cursurile despre un hobby pe care le urmăm seara după orele lucru ca fiind singurele locuri în care învățarea este pusă în practică. Învățarea pe tot parcursul vieții este întotdeauna posibilă, în orice context al vieții. În timp ce îi spunem unui prieten: „Ah, vād cum funcționează, acum îl pot folosi!” am pus în aplicare un proces de învățare care ne va spori abilitățile personale, ambele formând un punct de vedere personal sau profesional.

Exercițiul 1: Recunoașterea învățării pe tot parcursul vieții

Într-o clasă, indiferent de subiectul pe care doresc să îl învețe, cursanții sunt adesea foarte motivați să dorească să învețe acel subiect (pur și simplu din setea de cunoaștere sau în scopuri practice sau profesionale), dar nu sunt conștienți de faptul că procesul de învățare este un proces de învățare pe tot parcursul vieții. Întrebați-i dacă știu sensul învățării pe tot parcursul vieții și dacă, în opinia lor, cursul pe care îl urmează se încadrează în sfera învățării pe tot parcursul vieții și de ce. Marcați răspunsurile pe o tablă. Aceste răspunsuri vor alcătui definiția învățării pe tot parcursul vieții pentru cursanții dumneavoastră.

Exercițiul 2: Scara de învățare

Potrivit lui Norman Longworth¹², cursantul, în timpul procesului de învățare parcurge o călătorie personală de la ignoranță la înțelepciune, iar această călătorie este reprezentată ca o scară în care cu cât urci mai mult, cu atât distanța dintre trepte este mai mare. Pașii sunt, de jos în sus: ignoranță, informații, cunoaștere, gândire critică, înțelegere, înțelepciune. Vă puteți întreba atât pe dumneavoastră ca formator, cât și pe cursanți câți pași ați urcat pe scara subiectului pe care îl predați, cât a durat și cât timp credeți că va fi necesar fiecăruia să ajungă la următorul pas.

Rezumat

În acest capitol ați făcut o călătorie pe scara de învățare a învățării pe tot parcursul vieții! Acum puteți cunoaște cum a apărut și s-a dezvoltat conceptul și de ce a are un rol central în politicile educaționale ale Uniunii Europene. Dacă sunteți profesor sau formator, ați primit, de asemenea, un sfat despre cum să-i faceți pe cursanți să conștientizeze conceptul de învățare continuă prin două exerciții foarte simple pe care le puteți pune în practică oricând cu orice grup de cursanți.

Bibliografie

Faure, Edgar (1972): *Învățând să fii: lumea educației astăzi și mâine*, Comisia internațională UNESCO pentru dezvoltarea educației
 Delors, Jacques (1998): *Nell'educazione un tesoro*, Armando Editore
 Longworth, Norman (2007): *Città che imparano*, Raffaello Cortina Editore
 VA (2010): *Il lifelong learning e l'educazione degli adulti in Italia e in Europa*, TreeLLLeVA
 (2019): *Quaderni di orientamento*, n. 51, la <http://www.regione.fvg.it/quaderni/quaderno51/#1>

¹² vezi: „Învățarea continuă în acțiune: transformarea educației în secolul 21” de Norman Longworth, Routledge, 2003 la <https://books.google.it/books?id=kz2kfz8WKaYC&printsec=frontcover&hl=it#v=onepage&q&f=false>

